

Analys av lipider i äggula med TLC

Inledning	<p>Lipider spelar en väsentlig roll i allt levande och har många biologiska funktioner. De kan t.ex. var reservnäring, skyddande och vattenavstötande funktion (vaxer), strukturella lipider i membran, budbärare mellan vävnader s.k. steroidhormoner, vitaminer mm. Vid en hälsoundersökning kan man analysera halten blodfetter och kolesterol i blodet. Varken för höga eller för låga halter är bra.</p> <p>Uppgift: Du ska separera lipiderna i äggula och identifiera dessa med några referenser. Lipider innefattar både lipofila och hydrofila ämnen. Neutrallipider och fosfolipider kan separeras med hjälp av tunnskiktskromatografi och lämpligt elueringsmedel.</p>
Material	<p>Lösning av äggula = 1 volym äggula och 5 volymer 5% NaCl-lösning. 2-propanol, petroleumeter (eller heptan), Referenslösningar: 0,2% av lecitin, kolesterol, en triglycerid (veg.olja), alla lösa i petroleumeter. Centrifug, TLC-platta (kiselgel) och kromatografikärl, kapillärrör Mobilfas: petroleumeter: dietyleter: ättiksyra (75:25:1) Framkallningsvätska: 5% ammoniumsulfatlösning Ugn 150-160°C</p>
Riskbedömning	<p>Organiska lösningsmedel är brandfarliga: <i>En fullständig riskbedömning ges av undervisande läraren.</i></p>
Utförande	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tag 1 cm³ äggulelösning och 1,5 cm³ 2-propanol i ett litet centrifugrör med kork (helst skruvkork). Tillsätt 1cm³ petroleumeter, skaka ordentligt och centrifugera isär faserna. 2. Klipp till en kiselgelplatta som passar kromatografikärlet. Markera en svag linje ca 1-2 cm från kanten och markera för 4 fläckar. Gör i ordning kromatografikärlet med den rörliga fasen och låt jämvikt inställt sig. 3. Tag ca 10 µl av äggulelösningens övre fas (petroleumeter) med ett kapillärrör och applicera på tunnskiktspattan. Sätt på referenserna lecitin, kolesterol, och triglycerid. Sätt ner plattan i kromatografikärlet. 4. Markera vätskefronten och torka plattan i dragskåp. Spraya på 5% ammoniumsulfatlösning eller påför försiktigt med en pipett. Placera plattan i ett värmeskåp för framkallning i ca 30 minuter. Kontrollera då och då. för bästa framkallning Räkna ut R_f-värden. 5. Vilka lipider finns i äggula. Vilken finns det mest resp. minst av? Varför har ämnena olika R_f-värden. Titta på formlerna och ge en förklaring

Till läraren

Underlag för
riskbedömning

2-propanol: Fara, Brandfara, Skadlig, , H225 Mycket brandfarlig vätska och ånga. H319 Orsakar allvarlig ögonirritation. H336 Kan göra att man blir dåsig eller omtöcknad. P210, P233, P240, P241, P242, P243, P261, P264, P271, P280, P304+P340, P312, P337+P313, P370+P378, P403+P233, P403+P235, P405, P501

Petroleumeter: Fara, HälsOfara, H340 Kan orsaka genetiska defekter, H350 Kan orsaka cancer. P201, P202, P280, P308+P313, P405, P501

Heptan: : Fara, Brandfara, HälsOfara, Skadlig, Miljöfara, H225 Mycket brandfarlig vätska och ånga. H304 Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna. H315 Irriterar huden. H411 Giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter. P210, P233, P240, P241, P242, P243, P264, P273, P280, P301+P310, P302+P352, P321, P331, P332+P313, P362 + P364, P370+P378, P391, P403+P235, P405, P501

Lecitin, kolesterol, en triglycerid (veg.olja) ej märkespliktiga,

Dietyleter: Brandfara, Skadlig, Fara, EUH019 (explosiva peroxider) EUH 066(Torr) P261

Ättiksyra(konc): Fara, Frätande, Brandfara, H226 Brandfarlig vätska och ånga. H314 Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon. P210, P233, P240, P241, P242, P243, P260, P264, P280, P304+P340, P310, P321, P363, P370+P378, P403+P235, P405, P501

Ammoniumsulfatlösning, 5%: ej märkespliktigt

Teori

Till läraren: Det kan vara svårt att framkalla fläckarna om plattan ligger direkt på en ugnsplåt. Sätt in några porslinsdegler i ugnen som tunnskiktsp Plattorna kan ligga på. Lecitin rör sig inte mycket, kolesterol kommer halvvägs och triglyceriderna finns längs fronten.

R_f-värden i heptan:dietyleter:ättiksyra

R_f (lecitin)= 0,21

R_f (kolesterol)=0,64

R_f (triglycerider)=1,0

Försök från www.mnsfld.edu